

ORDONNANTIE

VAN DE KEYSERINNE DOUAIRIERE ENDE KONINGINNE.

Van den 25 Junii 1772.

Raeckende de opbrekinge der Heyden ende andere inculte Gronden in Brabant.

MARIA-THERESIA, by de gratie Godts, Rooms Keyserinne Douairiere, Coninginne van Duytsland, van Hongarien, van Bohemen, van Dalmatien, van Croatien, van Sclavonien, &c. Aerts-Hertoginne van Oostenryck; Hertoginne van Bourgondien, van Lothryck, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Guelder, van Milanen, van Styrien, van Carinthien, van Carniolen, van Mantua, van Parme ende Plaisance, van Wirtembergh, van Hoogh-ende-Neder Silesien, &c. Princesse van Suabe ende van Transilvanien, Marck-Gravinne des H. Rooms-Ryckx, van Burgau, van Moravien, van Hoogh-ende-Neder-Lusatien; Gravinne van Hapsbourg, van Vlaenderen, van Artois, van Tirol, van Henegauw, van Namen, van Ferrette, van Kybourg, van Gorice ende van Gradisca; Landt-Gravinne van Alsatien, Vrouwe van de Marche van Sclavonien, van Port-Naon, van Salins ende van Mechelen; Hertoginne van Lorreynen ende van Bar, Groote-Hertoginne van Toscanen. De Staeten van onse Provincie van Brabant ons hebbende vertooght dat sigh soude bevinden binnen de selve Provincie, ende naementlyck in de Kempen, eene merckelycke quantiteyt van Heyden, Gemeyntens ende andere inculte-gronden, ende dat het aen 't goedt van de gemeyne saecke oneyndelyck aengelegen is die te doen opbreken, vergunnende ten dien eynde sekere vrydommen aen die de wele-

A

Fiat publicatio et affictio Loco et more Solitis, hac 6 julij 1772.

De Mesmaecker Vandenhoven

ke daer van de opbrekinge ſouden willen ondernemen, ende hun gemackelyck maeckende den middel om die te vercrygen, Wy, by eene uytwerckinge van onſe ſorghvuldigheyt voor het goedt ende het voordeel van onſe getrouwe Onderſaeten, hebben by advies van onſen Raede geordonneert in Brabant, ende ter deliberatie van onſen ſeer-lieven ende ſeer-beminden Schoon-Broeder ende Neve CAREL-ALEXANDER, Hertogh van Lorrynen ende van Bar, Grooten-Meeſter van het Duyts-Order, onſen Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn generael der Nederlanden, goet-gevonden te reguleren ende te ſtatueren de volgende pointen ende artikelen.

EERSTEN ARTIKEL.

Alle de gene de welcke ſullen ondernemen de opbrekinge van eenige Heyden, Gemeyntens, Vague ofte Inculte-gronden, ſullen genieten geduerende dertigh achtereenvolgende jaeren op de Gronden, die ſy ſullen hebben opgebroken om die te verkeeren in Boſſchen ofte in Saeylanden, den vrydom van alle de Publique-Laſten, ende geduerende eenen anderen gelycken termyn den vrydom van de hellicht van de ſelve laſten.

I I.

Sy ſullen oock genieten op de Gronden die ſy ſullen hebben opgebroken, den vrydom van de geheele thiende geduerende dertigh jaeren, ende geduerende andere dertigh jaeren den vrydom van de hellicht.

I I I.

Wy nemen onder onſe beſondere protectie allen de Gronden waer van men de opbrekinge ſal ondernomen hebben, ende alle die de welcke daer aen ſullen toebrengen eenige ſchaede ofte hinder, ſullen worden geſtraft met het dobbel van de gewoonelycke amende.

I V.

Om des te ſpoediger te vervoorderen de opbrekinge van de Heyden, Gemeyntens ofte andere Vague ende Inculte-gronden, Wy hebben geauthoriſeert, gelyck Wy authoriſeren allen de Gemeynten ofte andere Corpora 't zy Geeſtelycke ofte Weirelycke, de welcke eenige beſitten, om die te vercoopen 't zy in maſſe ofte by gedeelten, naer voorgaendelyck gepreſenteert te hebben ter agreatie van onſen Raedt-Fiſcael van Brabant, de conditien van vercoopinge;

ten welcken eynde onſe tegenwoordige Ordonnantie hun ſal dienen voor Octroy generael.

V.

De Penningen de welcke ſullen voortſcomen van deſe vercoopingen, ſullen worden gebruyckt by preferentie tot quytinge van de capitaelen, waer mede deſe Gemeynten ſouden connen belaſt ſyn, ende ingevalle daer geene quytinge te doen en waere, ofte dat'er overſchietende Penningen waeren, die ſullen worden gebruyckt ten behoeve van de Gemeynten, tot vercrygh van Renten op goede hypotequen; ende aleer deſen aenlegh te doen, ſullen de Regeerders der ſelve Gemeynten daer van voorgaendelyck kenniſſe geven aen de Gedeputeerde van de Staeten, op dat deſe, in dien ſy het goet vinden, die Penningen ſouden connen aennemen ter Rente tot laſte van de ſelve Provincie.

V I.

Den aenlegh van de Penningen gedaen ſynde, ſullen de ſelve Regeerders daer van moeten doen blycken aen onſen Raedt-Fiſcael van Brabant binnen den tydt van vyfthien daegen, te rekenen van den genen op den welcken den aenlegh ſal ſyn geſchiet.

V I I.

Indien het gebeurde dat de Gemeynten niet en hadden vercocht hunne Heyden, Gemeyntens, ofte andere Inculte-gronden binnen den tydt van ſes maenden, ſy ſullen gehouden ſyn de ſelve te veralieneren onder ſchattinge aen die de welcke hun ſullen preſenteren om die te verkrygen.

V I I I.

Deſe ſchattinge ſal geſchieden ten coſte van die de ſelve ſullen willen verkrygen, by dry Experten, te kieſen onder de voornaemſte Pachters van de naeſt aengelegene Dorpen, waer van den eenen ſal ſyn ten keuſe van de Gemeynte, den tweeden ten keuſe van den verkryger, welcke twee Experten ſullen kieſen eenen derden.

I X.

Onſen Cancelier van Brabant ſal noemen vier Commiſſariſſen waer van elcken ſal hebben onder ſyn Departement een van de Quartieren van de Provincie.

X.

Waer't dat de Gemeynten weygerden ofte uytſtelden te noemen den Experten vermelt by den 8. artikel, den Commiſſaris van het Quartier alwaer den grondt gelegen is, ſal deſe benoeminge doen van Officie-wegen.

B

X I.

De ſchattinge gedaen ſynde, het ſal vry ſtaen aen den verkryger van de op-te-brekene Gronden, daer van te betaelen den prys in gereet gelt, ofte wel daer van te gelden den intereſt tegens dry ten honderde in quytbaere Rente, ofte daer van te betaelen eenen onquytbaeren Cheyns ten hondertſten Penninck; voor de verſekeringe van welcke Cheynſen ofte Renten, het deel van de Heyden ofte Inculte-gronden, die ſal hebben gemaeckt het voorworp van de ſchattinge, ſal dienen voor hypotheque, ſonder dat den verkryger ſal gehouden ſyn eenige andere te geven.

X I I.

Op dat den verkryger niet en misbruycke van deſe liberteyt, hy ſal gehouden ſyn binnen den tydt van eene maent te rekenen van den dagh dat de ſchattinge ſal ſyn gedaen geweeſt, te compareren voor de Wethouderen van de plaetſe van de gelegentheyt van de Heyden ofte Gemeyntens die hy ſal willen opbreken om aldaer te verclaeren, op welcken voet hy van meyninge is te betaelen den prys van ſyn verkrygh, op pene dat deſen termeyn overſtreken ſynde, den prys daer van ſal worden gegolden in gereede Penningen.

X I I I.

Dit verklaeren geſchiet ſynde, de ſelve Wethouderen ſullen hem daer van moeten verleyden Acte, die hy ſal preſenteren aen die van de Gemeynte, ende volgens den welcken ſy ſullen gehouden ſyn hem te doen afſtandt *in formâ* van het gedeelte van de Heyde ofte Gemeynte, waer van de ſchattinge ſal ſyn gedaen geweeſt.

X I V.

Ingevalle van weygeringe wegens de Gemeynte van deſen afſtandt te doen, ſal den prys van de ſchattinge, in dien het verkrygh wordt gedaen in gereede Penningen, moeten worden geconſigneert onder de ſelve Wethouderen; de welcke daer van ſullen depecheren Acte van conſignatie, uyt crachte van den welcken den verkryger ſal gemachtight ſyn ſigh te doen goeden.

X V.

Den enckelen Acte van Wethouderen ſal oock dienen in den ſelven gevalle van weygeringe wegens de Gemeynte, om ſigh te doen goeden, alſwanneer het verkrygh ſal geſchieden ten titele van Cheyns ofte van Rente.

XVI.

Alle die de welcke ſullen verkrygen, eenige deelen van Heyden, Gemeyntens ofte Inculte-gronden om die op te breken, ſullen gehouden ſyn de opbrekinge te doen t'elcken jaere ter proportie van een thiende-deel, op pene dat de Gemeynte, ingevalle van gebreck, ſal vermogen wederom t'haerwaerts te nemen geheel den Inculten-grondt, ende dat de vercoopinge om dit gebreck alleen ſal zyn gereſolveert ende geacht als noynt geſchiet ofte vernietight, in welck geval van reſolutie ofte vernietinge van de verkoopinge, de Gemeynte, in dien den prys is betaelt geweeſt in gereede Penningen, ſal volſtaen mits wedergevende aen den verkryger de Penningen van den prys, naer proportie van de conſiſtentie van de Inculte-gronden, de welcke ſy weder t'haerwaerts ſal hebben genomen.

XVII.

Indien 't gebeurde dat den verkryger, naer opgebroken te hebben eenigen Grondt ofte plaetſe de culture daer van quamp te verlaeten geduerende dry jaeren, de verkoopinge ſal eenſgelyckx gereſolveert weſen ende de Gemeynte gerechtight weder te nemen de alſoo verlaetene Gronden, mits wedergevende aen den verkryger den prys van de verkoopinge, ſonder t'ſynen opſichte gehouden te zyn tot eenige voordere vergoedinge.

XVIII.

Op datmen ſtiptelyck onderricht zy van den tydt van de opbrekinge, als oock van het beſtreck van de plaetſen die men ſucceſſivelyck ſal opbreken, Wy willen dat alle de gene die ſullen ondernemen eenige opbrekinge, ſigh verthoonen op't eynde van elcken jaere aen de Wethouderen van de plaetſe van de gelegentheyt, om te verklaeren de quantiteyt van Grondt die ſy ſullen hebben opgebroken; van welck verklaeren note ſal worden gehouden in eenen Regiſter den welcken de Wethouderen ſigh ſullen beſorgen ten dien eynde, waer van het aen een ieder ſal vry ſtaen inſpectie te nemen.

XIX.

Waer't ſaecke dat ſigh preſenteerden verſcheyde perſoonen, om te doen het verkrygh van eenigh gedeelte van Gemeyntens ofte Heyden, den genen die ſal bieden het meeſt boven de ſchattinge van de Experten, ſal hebben de preferentie.

X X.

Ingevalle daer eenigh geſchil ofte conteſtatie waere, aengaende den Eygendom van de Gemeyntens, Heyden ofte Inculte-gronden, ofte om te weten tuſſchen wie den prys dier ſal moeten worden verdeylt, die de welcke de ſelve ſullen willen verkrygen om de opbrekinge daer van te doen en ſullen niet moeten afwachten het eynde van deſe conteſtatien, maer ſullen geſtaen mits conſignerende ten behoeve van die de welcke daer toe ſullen konnen gerechtight weſen, de penningen ter Greffie van de Stadt ofte van het Dorp waer onder deſe Gronden reſſorteren.

X X I.

Het ſal het ſelve weſen, alſwanneer die Gronden ſullen zyn ter rente uytgegeven ofte vercheynſt geweeſt, mits den Verkryger eenſgelycx gelde de Rente ofte den Cheyns aen den genen aen wie het ſal behooren.

X X I I.

In den ſelven gevalle van conteſtatie over den Eygendom, ſullen de Wethouderen van de plaetſe van de gelegentheyt noemen eenen van de Experten om te procederen tot de ſchattinge, ende in dien ſy weygerden ofte uytſtelden van den ſelven te benoemen, den Commiſſaris van het quartier ſal dien benoemen van Officie-wegen.

X X I I I.

Aengaende de Heyden, Gemeyntens ofte andere Inculte-gronden, op de welcke de Gemeynten hebben het recht van paſturagie, ofte de diſpoſitie van het gras ofte Ruſch, ende den Heere het recht van planten, den prys ſal toekomen voor een vierde aen den Heere, ende voor de dry andere vierden aen de Gemeynte; ende het ſal het ſelve weſen ten opſichte van de Cheynſen ende Renten in de gevalle van ter rent-neminge ofte vercheynſinge van de optebrekene-gronden; van welcke Cheynſen ende Renten een vierde ſal toekomen aen den Heere, ende de dry andere vierde aen de Gemeynte.

X X I V.

Wy en verſtaen nochtans niet te benaedeelen waer in het zy aen de heerelycke Rechten die ſouden konnen toekomen aen de reſpective Heeren op de Gemeyntens, Heyden ofte Inculte-gronden, t'zy op titel van Pont-penningen, van Cheyns ofte van alle andere Preſtatie.

X X V.

Alſoo het eenſgelyckx aengelegen is aen het goedt van

de gemeyne saecke, dat de Inculte-gronden toebehoorende aen geestelycke Corpora ofte aen Particulieren, oock worden opgebroken; Wy willen dat de selve Regels die Wy hebben voorgeschreven opsichtelyck tot de Inculte-gronden toebehoorende aen Gemeynten, worden achtervolght t'hunnen opsichte; Behoudentlyck nochtans dat de geestelycke Corpora ofte de Particulieren, de welcke dese Inculte-gronden sullen willen opbreken, die opbrekinge sullen vermogen te doen doen; ten welcken eynde sy binnen den tydt van ses maenden, te rekenen van den dagh van de publicatie van de tegenwoordige Ordonnantie, sullen moeten aenkondigen by geschrift aen de Wethouderen van de plaetse van de gelegentheyt, dat sy van meyninge zyn die opbrekinge te doen, de welcke sy sullen gehouden zyn uyt te wercken binnen den tydt van een jaer, te beginnen van de expiratie van de voorgemelde ses maenden, te weten ter proportie van een thiende-deel, alswanneer de optebrekene gronden niet en sullen excederen de quantiteyt van vyftigh bunderen.

XXVI.

Ende ingevalle het getal der Bunderen excedeert het gene van vyftigh, het sal vergenoegen om uyt te sluyten allen Vremdeling, dat men opbreke vyf bunderen t'elcken jaere.

XXVII.

De Wethouderen onder de welcke sullen ressorteren de Heyden, Gemeyntens ofte andere Inculte-gronden, ende waer op sigh wegen bevinden, sullen gehouden zyn de beweysinge daer van te doen ten coste van de respective Gemeynten, die te doen stellen in de breede voorgeschreven by het Reglement, die te dirigeren soo recht als het mogelyck sal zyn naer het naebuerigh Dorp, die te doen leggen rughs-geweyse ende uytgrachten van wederseyden, om die gebruyckbaerder te maeken in allen saisoenen.

XXVIII.

Wy willen datmen ten opsighte van de decisie van de geschillen die souden konnen ontstaen tusschen de Eygenaers van de Inculte-Landen ende de Aennemers van de opbrekingen, involge den selven voet den welcken is vastgestelt geweest, ende den welcken subsisteert voor de decisie van de saecken raeckende de Publique-Lasten, naementlyck by het Reglement van den 12 Augusti 1749.

Ontbieden daer omme ende bevelen aen onse seer lieve ende getrouwe die Cancellier ende Luyden van onsen Raede van Brabant, ende alle andere onse Justicieren, Officieren, ende Onderdaenen die het aengaen sal, dat sy dese onse tegenwoordighe Ordonnantie onderhouden ende achtervolghen, ende de selve stiptelyck doen onderhouden ende achtervolghen, sonder verdragh, faveur, ofte dissimulatie. WANT ONS ALSOO GELIEFT. Des t'oirconden hebben Wy aen dese tegenwoordighe doen hanghen onsen grooten Segel. Gegeven binnen onse Stadt Brussel den 25 Junii in't jaer ons Heere 1772, ende van onse Rycken het twee-en-dertighste. Was geparapheert, CRUMP. v^t., leeger stondt; BY DE KEYSERINNE DOUAIRIERE ENDE CONINGINNE in haeren Raede; *Was onderteeckent*, E. DE ROBIANO, ende den grooten Segel van HAERE MAJESTEYT, gedruckt in rooden wassche, daer aen uythanghende aen dobbelen steerte van parckement.

TOT BRUSSEL, UYT DE KONINGLYKE DRUCKERYE.
Men vint-se by A. D'OURS, *Boeckdrucker ende Boeckverkooper in de Pondermerckt*

PRYS TWEE STUYVER.